

А.Е. Аккулева

Докторант

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті,

Алматы қ., Қазақстан

asiya151725@mail.ru

ЦИФРЛЫҚ РЕВОЛЮЦИЯ ДӘУІРІНДЕГІ ФИЛОСОФИЯ

***Аңдатпа.** Цифрлық ғасырда ақпараттық технологиялар өміріміздің ажырамас бөлігіне айналды. Философия бізге технологияның өзімізді және әлемді түсінуімізге қалай әсер ететіні және цифрлық даму арқылы еркіндігіміз бен тәуелсіздігіміз қалай шектелуі мүмкін екендігі туралы сұрақтар қоюға көмектеседі. Заманауи әлемде, цифрлық революция дәуірі және технологиялық прогресс біздің өміріміздің барлық аспектілеріне айтарлықтай әсер етті. Цифрлық ғасырда философия осы өзгерістерді түсіну мен түсіндіруде, сондай-ақ жаңа технологияларды енгізу арқылы көтерілген этикалық және әлеуметтік мәселелерді талқылауда маңызды рөл атқарады. Бұл мақалада біз цифрлық философия дәуіріндегі философияның орнын және оның қазіргі қоғамға әсерін қарастырамыз.*

***Тірек сөздер:** Цифрлық революция, цифрлық гуманитаристика, талдау, зерттеу, технологиялар.*

Кіріспе. Цифрлық гуманитаристика салыстырмалы түрде жаңа және гуманитарлық ғылымдардағы қарқынды дамып келе жатқан сала. Ол цифрлық технологияларды қолданумен гуманитарлық зерттеулердің әдістері мен принциптерін біріктіреді.

Цифрлық гуманитаристиканың ғаламдық деңгейде даму тарихы 20 ғасырдың аяғында дүниежүзілік сипатқа ие бола бастады. Компьютерлер мен Интернеттің таралуы гуманитарлық зерттеушілерге үлкен көлемдегі деректерді талдау және түсіндіру үшін цифрлық құралдарды тиімдірек пайдалануға мүмкіндік берді. Бұл гуманитарлық мәселелерді зерттеудің жаңа әдістері мен тәсілдерінің пайда болуына әкелді.

Цифрлық гуманитаристика ғылым саласындағы алғашқы зерттеулер электронды мұрағаттар мен кітапханаларды құрумен байланысты болды. Бұл ғалымдарға компьютерлік технологияны пайдалана

отырып, тарихи құжаттарды, әдебиеттерді және басқа да мәдени жәдігерлерді зерттеп, талдауға мүмкіндік берді. Мәтіндерді автоматты түрде топтастыру және кластерлеу әдістері әзірленді, бұл тіл білімі мен әдебиеттану саласындағы зерттеулерді жеңілдетте түсті.

Уақыт өте келе Цифрлық гуманитаристика гуманитарлық ғылымның әртүрлі салаларында, соның ішінде тарих, философия, әлеуметтану, антропология, мәдениеттану салаларында да кеңінен қолданыла бастады. Әлеуметтік желілерді талдау, деректерді өңдеу және визуализациялау, цифрлық артефактілерді жасау әдістері әзірленді.

Бүгінгі таңда цифрлық гуманитаристика гуманитарлық ғылымдардағы зерттеулердің ажырамас бөлігіне айналды. Сандық құралдар мен әдістерді пайдалана отырып, зерттеушілер гуманитарлық мәселелерді түсінудің жаңа перспективалары мен тәсілдерін аша отырып,

деректерді жинай, талдап және түсіндіре алады.

Зерттеу шарттары мен әдістері
Философияның бастапқы рөлі шындықты іздеу, өмірдің мәнін түсіну және дүниетанымды қалыптастыру болды. Енді, цифрлық дәуірде философия бізге және қоғамдағы технологияның әсеріне қатысты жаңа аспектілерді қарастыруға көмектесуі керек. Автор цифрлық дәуірдегі философияның рөлін анықтау үшін арнайы философиялық әдістерді қолданды: анализ, синтез, герменевтика, эпистемология. Философиялық әдістер цифрлық философия дәуіріндегі философияның негізгі міндеттеріне іс жүзінде салыстырмалы талдау жасауға мүмкіндік береді.

Мақалада цифрлық гуманитаристика тарихын қарастыру кезінде салыстырмалы талдау және синтез әдістері, сондай-ақ ғылыми жалпылау әдісі қолданылды.

Зерттеу нәтижелерін талқылау.
Цифрлық философия дәуіріндегі философияның негізгі міндеттерінің бірі – технологиялық прогрестің этикалық және әлеуметтік салдарын зерттеу. Мысалы, жасанды интеллектті дамыту және қолдану, автономды роботтардың құқықтары мен міндеттері болуы керек пе және мұндай технологияларды пайдалану үшін қандай шекаралар белгіленуі керек сияқты бірқатар этикалық дилеммаларды тудырады. Философия бізге осы мәселелерді талдауға және ықтимал шешімдерді ұсынуға көмектеседі.

Екінші жағынан, философия технологиялық прогрестің біздің мәдениетімізге және өз тағдырымызды анықтауға әсерін түсінуге де ықпал етеді. Философия бізге технологияның өзімізді және әлемді түсінуімізге қалай әсер ететіні және цифрлық даму арқылы еркіндігіміз бен автономиямыз қалай шектелуі мүмкін екендігі туралы сұрақтар қоюға көмектеседі.

Цифрлық революция жасанды интеллект, блокчейн және басқа да көптеген инновациялардың пайда болуына әкелді.

Осыған байланысты философия олардың салдары мен мәдениетімізге, саясатымызға, экономикамызға және халықтың өзіне тигізетін әсері туралы сұрақтар қоя бастады.

Философиялық рефлексияны қажет ететін тағы бір маңызды сала - құпиялылық және деректерді қорғау мәселесі. Әмбебап цифрландыру контекстінде біз жеке деректерімізді біздің келісімімізсіз жинауға, өңдеуге және пайдалануға болатын әлемде өмір сүріп жатырмыз. Философия цифрлық әлемде құпиялылығымыз бен сенімімізбен байланысты мағыналар мен құндылықтарды түсінуге көмектеседі, сонымен қатар цифрлық деректерді қорғау және реттеу жолдарын ұсынады.

Цифрлық революция дәуірінде философия жаңа міндеттерге тап болды. Соның бірі – технология мен жасанды интеллект көптеген тапсырмаларды орындайтын әлемде адами өлшемді қалай сақтауға болады деген сұрақ туындайды. Көптеген философтар жасанды интеллекттің автономиясы мен моральдық мәселесін, сондай-ақ автоматтандырудың экономика мен жұмыс күшіне әсері туралы пікірталас жасайды.

Цифрлық ғасырда туындайтын негізгі мәселелердің бірі - құпиялылық және деректерді қорғау мәселесі. Өміріміздің барлық саласына байланысты деректердің пайда болуымен біз өміріміз бен әдеттеріміз туралы көбірек ақпаратқа ие болдық. Дегенмен, бұл құпиялылыққа және бұл деректерді теріс пайдалану мүмкіндігіне қатысты алаңдаушылық тудырады. Философия инновация мен жеке өмір арасындағы тепе-теңдікті қалай сақтау керектігі туралы сұрақтар қоюы керек.

Сонымен қатар, философия цифрлық технологиялар шындық пен сәйкестікті түсінуімізге әсерін зерттеуі керек. Виртуалды және толықтырылған шындықтың пайда болуымен біз тәжірибе мен коммуникацияның жаңа формаларына тап болдық. Философия сананың осы жаңа формаларын және олардың психологиямыз бен өзін-өзі тануымыз үшін ықтимал салдарын зерттеуге көмектеседі.

Ақырында, цифрлық революция дәуіріндегі философия сыни ойлауды ынталандырып, жаңа технологияларды әзірлеу мен пайдаланудың этикалық негіздерін дамытуы керек. Біз технологиялық дамудың мақсаттары мен салдары туралы сұрақтар қойып, тәуелсіздік пен объективтілікті қамтамасыз ететін ақпарат көздерін жасауға ұмтылуымыз керек.

Цифрлық революция дәуіріндегі философияның бағыттары ақпараттың күші мен бақылауы туралы мәселелер. Интернет пен әлеуметтік медианың пайда болуымен біз саяси, әлеуметтік және экономикалық жүйелерімізге үлкен әсер ететін коммуникацияның жаңа формаларына тап болдық. Философия бізге ақпаратты кім басқаратыны, цифрлық кеңістікте сананы басқарудың қандай тетіктері бар және бұл біздің еркіндік пен демократияға қалай әсер ететіні туралы ойлауға көмектеседі.

Цифрлық революция дәуіріндегі философия қызықты және өзекті зерттеу саласы болып табылады. Технологияның біздің өміріміздің барлық салаларына үздіксіз дамуы мен интеграциясы аясында философия цифрлық революцияның табиғаты мен мәні, сондай-ақ оның мәдениетімізге, қоғамға және адам табиғатына әсері туралы сұрақтар қояды.

Цифрлық дәуірде философия қарастыратын негізгі мәселелердің бірі – адам мен технологияның өзара байланысы. Цифрлық революция әлемді қабылдау, ойлау және өзара әрекеттесу тәсілін қалай өзгертеді? Жаңа технологиялар контекстінде құпиялылық, еркіндік және сәйкестік сияқты ұғымдар қандай мағынаға ие? Философтар цифрлық технологиялардың этикалық, саяси және әлеуметтік-мәдени салдарын зерттей отырып, осы сұрақтарды талқылайды.

Кейбір философтар цифрлық революцияны білім мен ақпаратқа қолжетімділікті демократияландыру мүмкіндігі ретінде қарастырады. Интернет пен әлеуметтік желілер шексіз ақпарат көзіне айналды, бірақ олар ақпаратты сүзгілеу, өңдеу және бақылаумен байланысты проблемаларды

тудырады. Ақпараттық шексіздік дәуірінде білімнің сапасы мен сенімділігін қалай сақтауға болады?

Философтардың тағы бір тобы цифрлық дәуірдегі сәйкестік пен еркіндік мәселелерін қарастырды. Әлеуметтік медиа кейде шынайы, ал кейде жалған бейнелерден құрылған жасанды өзін-өзі жүзеге асыру елесін жасайды. Ақпаратты қолдануды және біздің қалауымызды қалыптастыратын арнайы алгоритмдерге қаншалықты көп кездессек, біздің даралық пен таңдау еркіндігін сақтау соғұрлым қиын болып барады.

Философтар талқылайтын қызықты тақырыптардың бірі - жасанды интеллект. Жасанды интеллекттің біздің өміріміздегі болашақта орны қандай? Жасанды интеллекттің дамуы қандай этикалық және саяси мәселелер көтереді? Жасанды интеллект адамның санасы мен жалпы сана туралы түсінігімізді қалай өзгерте алады?

Шын мәнінде ақпараттан тұратын жаңа өмір әлемі қалыптасуда. Бұрын тірі антропологиялық-субъектілік шындықта орындалатын дағдылар мен әрекеттер енді цифрлық құрылғымен орындалады. Тұтыну процесінің әлеуметтік мәні жоғалады. Дүкенге барудың орнына адам онлайн-сауда сайттарында отырады, онда ол өзіне қажет барлық заттарды сатып алады. Басқаша айтқанда, адам өзінің барлық бос уақытын өзіне ыңғайлы және қолайлы жерде өткізіп, өзінің дене ұтқырлығына тәуелді бола алмайды. Сонымен бірге ақпараттық ағындар бар ұлттық-мәдени шекаралар мен географиялық шектеулер жойылды.

Американдық физик Дуглас Ричард Хофштадтер (1922-1993) цифрлық философияның жетекші өкілдерінің бірі ретінде көпке танымал. Хофштадтер – американдық ғалым, Пулитцер сыйлығының иегері, жасанды интеллект, когнитивтік ғылым және математикалық логика салаларындағы зерттеуші.

Оның цифрлық философияның дамуына қосқан үлесі ең алдымен 1979 жылы жарияланған «Годель, Эшер, Бах: Мәңгілік

алтын өрім» атты еңбегінен тұрады. Бұл кітапта Хофштадтер сандық философияның негізінде жатқан жалпы принциптерді зерттеу үшін математика, музыка, кескіндеме және жасанды интеллект сияқты көптеген пәндерді батыл біріктіреді. Хофштадтер формальды жүйелер түсінігін өте мұқият зерттейді және кейінірек оны «супержүйелер» ұғымына дейін кеңейтеді. Ол күрделі жүйелерді, соның ішінде ақыл-ойды қарапайым элементтердің өзара әрекеті арқылы бейнелеуге және түсіндіруге болады деген идеяны ұсынады. Бұл цифрлық модельдерді пайдалана отырып, тірі организмдердің интеллектуалдық әрекеті мен ұйымдастырылуының механизмдерін түсінуге жол ашады.[1.128 б.]

Хофштадтердің жұмысы толығымен цифрлық емес болса да, ол цифрлық философияның дамуындағы маңызды қадам болды және осы саладағы канондық жұмыс болды. Оның өзін-өзі тану, жасанды интеллект және когнитивтік ғылым салаларындағы жұмыстары қазіргі философия мен ғылымның жағдайына әсер етуді жалғастыруда.

20 ғасырдағы көрнекті неміс философы Мартин Хайдеггер өзінің әйгілі «Технология мәселесі» (1954) атты эссесінде технологияның адам болмысына әсері мәселесін қозғайды. Ол технологияның маңызды сипаттамаларын зерттеп, оларды болмыстың жалпы философиясымен байланыстырады.

Хайдеггердің технологияға көзқарасы оны құралдардың жиынтығы немесе ғылыми білімді қолдану ретіндегі жалпы көзқарастан ерекшеленеді. Ол технологияны адам өмірінің барлық салаларына еніп, анықтайтын іргелі тарихи құбылыс ретінде қарастырады.

Хайдеггер үшін технология тек қызмет көрсету құралы емес, өмірдің барлық салаларын қамтитын және түрлендіретін нәрсе. Ол мұны технологияның «үстемдігі» деп атайды, мұнда технология тек жана мүмкіндіктер мен игіліктер туғызып қана қоймайды, сонымен қатар адамның өз болмысына еніп, оның дүниеге деген көзқарасын өзгертеді.

Хайдеггер технология шын мәнінде мақсаттарға жетудің құралы ғана емес, біздің ойлау тәсіліміз бен бізді қоршаған әлемді қабылдау тәсілін қалыптастырады деп дәлелдейді. Ол адам технологияның барымтасына айналып, оның логикасына бағынып, оның өміріне барған сайын ықпал ететінін айтады.

Технологияның мұндай үстемдігі, Хайдеггердің ойынша, адамды өз болмысынан алшақтатып, оның еркіндігін бұзады. Адам бірте-бірте оны шынайы өмір сүру мүмкіндігінен айыратын алып машинаның элементіне айналады.

Дегенмен, Хайдеггер тұтастай технологияны жоққа шығармайды. Ол бізді одан бас тартуға емес, оның әсері туралы ойлануға және оның біздің шындықты қалай қалыптастыратынын үнемі білуге шақырады. Ол бізді технологияның біздің әлем бейнесіне және өзімізді түсінуімізге әсер ететінін түсінуге шақырады.

Хайдеггердің техниканың мәні және оның адамға әсері туралы зерттеулері философия мен мәдениет ғылымына маңызды үлес болды. Олар бізге технология қалыптастыратын шындықты тереңірек түсінуге мүмкіндік береді, сонымен қатар бізді өз еркіндігіміз бен шынайылығымыз туралы ойлауға шақырады.[2.135 б.]

Ник Бостром, швед философы және Оксфорд университетінің профессоры цифрлық философиядағы зерттеулерімен танымал. Оны жасанды интеллект, виртуалды шындық және басқа да осыған байланысты технологиялардың адамзатқа болашақтағы дамуы мен әсерімен байланысты мәселелер қызықтырады.

Бостромның зерттеулеріндегі негізгі ұғымдардың бірі «имитациялық аргумент» болып табылады. Ол біздің анағұрлым дамыған немесе сыртқы өркениет жасаған компьютерлік модельдеуде өмір сүру мүмкіндігін қарастыруды ұсынады. Бостром әртүрлі ықтимал сценарийлерді талдайды және мұндай сценарийдің ықтималдығын анықтау критерийлерін ұсынады.

Бостромның зерттеуінің тағы бір маңызды тақырыбы – «құндылықты жеңілдету». Ол жасанды интеллект пен басқа технологиялардың дамуымен қандай құндылықтар мен басымдықтар туындауы мүмкін екенін талдайды. Бостром интеллектуалды жүйелерді құруға және басқаруға қатысты этикалық және моральдық мәселелерді талқылайды және туындауы мүмкін мәселелердің ықтимал шешімдерін зерттейді.

Бостром зерттеулерінің тағы бір маңызды бағыты - бұл суперинтеллект философиясы - болашақта әртүрлі салаларда адам интеллектінен асып түсетін жасанды интеллект пайда болуы мүмкін деген идея. Ол суперинтеллекттердің пайда болуымен байланысты мүмкін салдарлар мен мүмкін қауіп факторларын зерттейді.[3, 65 б.]

Ник Бостромның цифрлық философиядағы зерттеулері көптеген этикалық, метафизикалық және практикалық сұрақтарды тудырады. Олар бізді сыни тұрғыдан ойлауға және технологияның болашақтағы дамуын және оның өмірімізге және қоғамға әсерін талқылауға шақырады.

Француздың көрнекті философы және әлеуметтанушысы Жан Бодриар постмодернизмнің негізгі ойшылдарының бірі болып табылады және бұқаралық мәдениет пен технологиялық өзгерістердің қазіргі әлемге әсерін белсенді түрде зерттеді. Оның еңбегі біздің заманымыздың әлеуметтік-мәдени құбылыстары мен динамикасын түсінуге елеулі үлес қосады.

Бодриар әзірлеген негізгі концепциялардың бірі – «симулякр». Ол постмодерндік қоғамда шындық симулакралармен - түпнұсқасы жоқ көшірмелермен ауыстырылды деп дәлелдеді. Ол симуляторларды құрудағы бұқаралық ақпарат құралдарының, жарнама мен тұтынудың рөлін зерттеп, олардың әлемді қабылдау мен тәжірибемізді қалай қалыптастыратынын талқылады.

Бодриар «гиперреальділік» түсінігін де зерттеді. Ол қазіргі қоғамда шындық пен ол

туралы идеялар арасындағы айырмашылықтың белгілі бір жоғалуы бар екенін дәлелдеді. Бұқаралық ақпарат құралдары мен технологиялар «шындықтың» жаңа формаларын жасайды, олар көбінесе шындықтың өзінен гөрі тартымды және қызықты.

Бодриар зерттеген тағы бір маңызды тақырып – қазіргі қоғамдағы тұтыну рөлі. Ол тұтыну және коммуникациялық технологиялардың біздің жеке басын және әлеуметтік қарым-қатынастарымызды қалыптастырудың негізгі факторларына қалай айналғанын талдады. Бодриар постмодерндік қоғамда тұтыну мәнді құру және өзін-өзі бекіту тәсіліне айналғанын атап көрсетті.

Жан Бодриардың постмодернизмді, танымал мәдениетті және заманауи әлемдегі технологиялық өзгерістерді зерттеуі бізді қазіргі шындықты сыни тұрғыдан көрсетуге және түсінуге шақырады. Оның жұмысы өзекті болып қала береді және бүгінгі философиялық және социологиялық пікірталастарға маңызды үлес қосады.[4. 28 б.]

Атақты американдық ғалым және инноватор Рэймонд Курцвейл жасанды интеллект, өмірді ұзарту технологиялары және болашақ технологиялық жетістіктерді болжау саласындағы зерттеулерге белсенді қатысады. Оның жұмысы адам өмірінің сапасын жақсарту, автономды жүйелерді дамыту, робототехника және болашақ технология үрдістерін болжау үшін жасанды интеллект әлеуетін зерттейді.

Курцвейлдің негізгі зерттеу тақырыптарының бірі – жасанды интеллектті дамыту. Ол ғасырдың ортасына қарай жасанды интеллект адам интеллектімен салыстырылатын деңгейге жетеді деп болжайды. Курцвейл «технологиялық ерекшелік» концепциясын ұсынады, оған сәйкес таяу онжылдықтарда технологиялық прогресс қазіргіден салыстыруға келмейтін жылдамырақ болатын жаңа дәуірге қайтымсыз көшу болады.

Курцвейл зерттеулерінің тағы бір маңызды тақырыбы – адам өмірін ұзарту. Ол

медицинадағы, биологиядағы және нанотехнологиядағы озық технологияларды қолдану арқылы болашақта «өлмейтіндікке» немесе орташа өмір сүру ұзақтығын айтарлықтай ұзартуға қол жеткізілетініне сенімді.

Сонымен қатар, Курцвейл болашақ технологиялық жетістіктер туралы болжамдарымен танымал. Ол әртүрлі салаларда, соның ішінде компьютерлер, жасанды интеллект, биотехнология, энергетика және басқа да көптеген салаларда үнемі болжам жасайды. Оның кейбір болжамдары орындалды, ал басқалары әлі орындалу үстінде.

Раймонд Курцвейлдің еңбектері академиялық және ғылыми қоғамдастықта үлкен қызығушылық тудырады. Ол бірнеше бестселлер кітаптардың авторы және әлем бойынша түрлі конференциялар мен форумдарда сөз сөйлеп, өз идеялары мен болашаққа деген көзқарасын таратады. [5, 88 б.]

Цифрлық дәуірдегі философия - бұл цифрлық революцияның салдарын түсінуге және түсінуге көмектесетін қарқынды зерттеулер мен пікірталастардың саласы. Технологияға қатысты философиялық мәселелерді талдай отырып, біз оны теренрек зерттей аламыз және оған қатысты негізделген шешімдер қабылдай аламыз.

Қорытынды. Цифрлық революция дәуіріндегі философияның рөлі ерекше және біздің қоғам үшін үлкен маңызға ие. Философия бізге технологияның қарқынды дамуына байланысты моральдық және этикалық мәселелер туралы ойлауға

көмектеседі. Сондай-ақ ол бізге технологиялық прогрестің мәдениетімізге, болмысымызға және жеке құқықтарымыз бен бостандықтарымызға әсерін түсінуге және түсіндіруге көмектеседі. Біз өмір сүріп жатқан уақыт адамдар мен цифрлық технологиялардың үйлесімді өзара әрекеттесуін орнату үшін философиялық талдау мен талқылауды қажет етеді.

Осылайша, осы зерттеу аясында төмендегідей тұжырымдар жасауға болады:

Философия цифрлық революция дәуірінде маңызды рөл атқарады, бұл бізге технологиялық прогресс әкелген өзгерістерді түсінуге және қабылдауға көмектеседі. Ол бізге жаңа технологиялардың этикасы мен әлеуметтік салдары туралы сұрақтар қоюға және цифрлық технологиялардың мәдениетімізге, болмысымызға және бостандығымызға әсері туралы ойлауға көмектеседі. Сондықтан, цифрлық революция дәуірінде философия әлемді түсінуіміздің ажырамас бөлігіне айналады және алдымызда тұрған қиындықтарға барабар жауаптарды табуға көмектеседі.

Цифрлық революция дәуіріндегі философия бұрынғыдан да өзекті және қажетті бола бастады. Философия бізге жаңа технологиялардың өмірімізге және қоғамға әсерін түсінуге және оларды пайдаланудың этикалық және философиялық негізін жасауға көмектеседі. Философия бізге цифрлық әлемнің сауатты қатысушылары болуға және цифрлық заманның қиындықтармен күресу үшін стратегияларды дайындауға мүмкіндік береді

Әдебиеттер тізімі

1. Хофштадтер, Д. Бах: эта бесконечная гирлянда [Текст] / Д. Хофштадтер, К. Гёдель, М. Эшер. — Самара: Бахрах-М, 2001. — 752 с. — ISBN 5-94648-001-4.
2. Хайдеггер, М. Эссе Вопрос о технике [Текст] / М. Хайдеггер. — М., 1993. — С.228
3. Bostrom, N. (2005-04-29). "The fable of the dragon tyrant". *Journal of Medical Ethics*. 31 (5): 273—277. doi:10.1136/jme.2004.009035. ISSN 0306-6800. PMC 1734155. PMID 15863685. S2CID 32739628.
4. Бодрийяр, Ж. Симулякры и симуляции [Текст] / Ж. Бодрийяр. — М.: Постум, 2015

Материал редакцияға 31.01.24 түсті.

А. Е. Аккулиева - *Казахский национальный университет им. Аль-Фараби, г. Алматы, Казахстан*

ФИЛОСОФИЯ В ЭПОХУ ЦИФРОВОЙ РЕВОЛЮЦИИ

Аннотация. В эпоху цифровых технологий информационные технологии стали неотъемлемой частью нашей жизни. Философия помогает нам задавать вопросы о том, как технологии влияют на наше понимание себя и мира и как наша свобода и независимость могут быть ограничены цифровыми разработками. В современном мире эпоха цифровой революции и технического прогресса существенно повлияла на все стороны нашей жизни. В эпоху цифровых технологий философия играет важную роль в понимании и понимании этих изменений, а также в обсуждении этических и социальных проблем, возникающих в результате внедрения новых технологий. В этой статье мы рассматриваем место философии в эпоху цифровой философии и ее влияние на современное общество.

Ключевые слова: Цифровая революция, цифровые гуманитарные науки, анализ, исследования, технологии.

A. E. Akkulieva - *Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan*

DIGITAL REVOLUTION DAURINDEGI PHILOSOPHY

Abstract. In the digital age, information technology has become an integral part of our lives. Philosophy helps us ask questions about how technology affects our understanding of ourselves and the world, and how our freedom and independence may be limited by digital developments. In the modern world, the era of digital revolution and technological progress has significantly influenced all aspects of our lives. In the digital age, philosophy plays an important role in understanding and understanding these changes, and in discussing the ethical and social issues that arise from the introduction of new technologies. In this article we consider the place of philosophy in the era of digital philosophy and its impact on modern society.

Keywords: Digital revolution, digital humanities, analysis, research, technology.

References

1. Hofstadter, D. *Bach: this endless garland* [Text] / D. Hofstadter, K. Goedel, M. Escher. Samara: Bakhrakh-M, 2001. — 752 p. — ISBN 5-94648-001-4. [in Russian]
2. Heidegger, M. *Essay The question of technology* [Text] / M. Heidegger. — М., 1993. — p.228 [in Russian]
3. Bostrom, N. (2005-04-29). "The fable of the dragon tyrant". *Journal of Medical Ethics*. 31 (5): 273—277. doi:10.1136/jme.2004.009035. ISSN 0306-6800. PMC 1734155. PMID 15863685. S2CID 32739628. [in Russian]
4. Baudrillard, J. *Simulacra and simulations* [Text] / J. Baudrillard. — М.: Postum, 2015 [in Russian]

Мақалаға сілтеме: Аккулиева, А.Е. *Цифрлық революция дәуіріндегі философия [Текст] / А.Е. Аккулиева // Dulaty University Хабаршысы. – 2024. - №2. – Б. 91-97 <https://doi.org/10.55956/GSJW9741>*